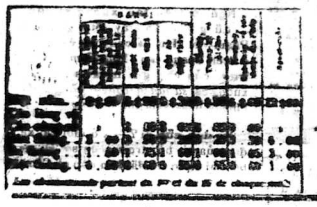
MỖI SỐ 0$02 — NGÀY THỨ HAI 18 AOUT 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 2574

ANNONCES

Sự học quốc-văn ở trong các trường Pháp-Việt

Đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, sự giáo-dục trong dân tất phải lấy quốc-văn làm trọng; điều đó tưởng không cần phải nói chi cho lắm nữa cũng không ai có thể cãi được là không phải một cái chân-lý rất rõ-rệt rồi.

Nước ta vì phải chịu cái cảnh-[illegible] mà dân-trí đến nỗi chậm khai thông, quốc-hồn đến nỗi chậm phát-đạt. Từ lúc có người Đại-pháp sang cầm quyền bảo-hộ, Hán-học dần dần bỏ hẳn, mà nền giáo-dục trong nước thay đổi nhất tân. Theo như cái chương-trình học ở các trường Pháp-Việt ta bây giờ thì ba lớp ấu-học dưới cũng có dạy quốc-văn, chứ không phải như cách học ngày xưa chỉ nhất vị học Hán-văn mà không hề đả-động đến quốc-văn một tí nào cả.

Song, người mình đã quen cái thói học mượn viết nhờ, mấy ngàn năm mài đầu cắm cổ về một thứ chữ ngoại-quốc là chữ Hán-văn, khinh rẻ hắt-hủi cái tiếng « mẹ đẻ » của mình cho một cái tên rất bẻn-hẹ xấu xa, gọi là nôm na cha mách-qué, học chữ nghĩa chữ nôm-na thì có học làm gì; bây giờ tuy đã có chữ quốc-ngữ là cái hình-thức quốc-văn, mà tự cái con mắt lỗ tai tập quán của người mình thì nôm-na vẫn hoàn nôm-na, trừ một số ít người có kiến-thức ra, chứ mấy người công nhận là chữ nghĩa, trước kia thì Hán-văn là chữ, bây giờ thì lại Pháp-văn mới là chữ, nôm mẹ-đẻ sao bì được với chữ thánh-hiền; vì thế mà cái sự học của người mình khác hẳn với người các nước; nhà nào có con em cho đi học, trước kia đi học là đi học chữ Hán mà bây giờ đi học là đi học chữ Tây, còn cái học quốc-văn thì bất quá thuộc hết vần xuôi vần ngược, dịch được tiếng, đọc được chữ là tốt nghiệp rồi, không còn phải học gì nữa, cái đó vẫn là một cái kiến-giải sai lầm của người mình tự xưa đến nay, nhưng cũng là tự cái phương-pháp giáo-dục ở xứ mình tự xưa đến nay gây ra thành như thế. Cái phương-pháp giáo-dục ở các nước lấy quốc-văn làm trọng, tuy cũng có phải học chữ ngoại-quốc, mà cái học ấy chỉ là cái học để rộng thêm tri-thức mà thôi, không cho là cái học căn bản, ở trong các trường khảo hạch thi cử, cái bài chính vẫn bằng quốc-văn, cho đến sự sinh-hoạt trong xã-hội hằng ngày, công-văn tư báo, khế-khoán sổ sách, thư từ vãng lai là toàn dùng quốc-văn hết, có thể thì mới là thứ chữ chính-thức trong nước, mà người trong nước mới coi cái học quốc-văn là cái học không có không nên. Cái phương-pháp giáo-dục ở nước ta thì trước kia đã lấy chữ Hán làm thứ chữ chính-thức trong nước không kể, bây giờ chữ Hán bỏ thì cái địa-vị ấy lại để cho chữ Pháp thay vào, chứ quốc-văn ta vẫn không có một mảy giá-trị gì đối với xã-hội cả, trách nào người trong nước chẳng khinh rẻ bắt-hủi mà cho cái học quốc-văn là cái học vô ích chẳng cần.

Gần đây các nhà trí-thức trong nước biết cái nền học quốc-văn mà không thành-lập vững vàng được thì cái tiền-đồ tiến-hóa của quốc-dân có nhiều hề trở ngại mà cái **hiềm-tượng** dở dang ngu muội không khỏi phát-sinh ra sau này, đã có đem hết cái tinh-thần ấy bày tỏ cho chính-phủ hay, xin chính-đốn lại cái nền học quốc-văn ở các trường Pháp-Việt; cái cách chính-đốn lại, hoặc là đổi hẳn cái chương-trình sơ-học, cho toàn học quốc-văn, hoặc là đặt cho cái bậc học quốc văn có một cái văn-bằng tốt-nghiệp riêng, hoặc là cứ để cùng học với chữ Pháp như học qui hiện thời mà khảo hạch thi cử cũng coi trọng bằng chữ Pháp, điều đó thì nhờ trên chính-phủ tùy nghi châm-chước mà trù-liệu dần dần cho, nhưng cái cốt-tử là phải làm thế nào cho người trong nước biết trọng quốc-văn, phải để cho quốc-văn cũng có một cái địa-vị yên cẩu không kém gì chữ Pháp, chứ nếu không chú ý về cái cốt-tử ấy thì dù sửa đổi thế nào cũng không sao cho cái học quốc-văn có tiến-bộ lên được, tức như bây giờ theo trong bộ luật học thì ba lớp ấu học dưới cũng vẫn dạy quốc-văn cả mà có ăn-thua gì.

Có một điều không nên nhãng bỏ là nếu muốn chính-đốn lại cái nền học quốc-văn của ta thì cái vấn-đề phải giải-quyết trước tiên là cái vấn-đề thầy giáo cùng cái vấn-đề sách giáo-khoa vậy.

Học gì chẳng vậy, chẳng phải cần tới thầy giáo cùng sách giáo-khoa; học mà không có thầy giáo tốt, sách giáo khoa hay thì có khác gì dựng nhà mà dùng cái thước cong, nặn đồ mà dùng cái khuôn méo. Những thầy giáo cùng sách giáo khoa ở các trường Pháp-Việt bây giờ là những thầy giáo cùng sách giáo-khoa chữ Pháp cả, quyết không có thể ứng dụng được về cái nền học quốc-văn; trước khi chỉnh-đốn lại cái nền học quốc-văn, phải dự-bị cho có đủ những thầy giáo quốc-văn cùng sách giáo-khoa quốc-văn đã. Trong một bài sau sẽ xin bàn đến cái vấn-đề thầy giáo cùng cái vấn-đề sách giáo-khoa.

T.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 16 Août 1924

Cuộc bay vòng thế-giới của nước Argentine

Phi-hành-gia nước Argentine tên là Zanni bay vòng thế-giới tới Bangkok.

Tại cuộc hội-nghị Londres

Phái-bộ Đức thôi không cử M. Luther về Berlin nữa. Phái-bộ điện về Berlin để ý-kiến bản-chính-phủ, và vẫn điều-đình với các phái-bộ Pháp-Bỉ.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 và 17 Août 1924

Cuộc hội-nghị Londres

Các quan thượng-thư Pháp và các đại-biểu Đức hội nghị với nhau hồi lâu. Phái-bộ nước Đức ưng-thuận cái khoản của Pháp-Bỉ, định rằng lâu lắm là trong một năm nữa Pháp-Bỉ sẽ rút quân ở hạt sông Rhur về. Sáng hôm nay và chiều hôm nay lại hội-nghị, để giải-quyết nốt mấy điều hiện còn để dở-dang, có lẽ chiều hôm nay thì hội-đồng làm xong công việc.

Cuộc bầu-cử thống-lĩnh ở Hoa-kỳ

Quan thống-lĩnh Coolidge nhận lời công-nhiên ứng cử thống-lĩnh. Ngài có đọc một bài diễn-văn. Trong bài diễn-văn ấy có nói: Cái chánh-sách ngoại giao có thể tóm tắt trong một chữ hòa-bình.

Thủy-tai ở nước Ý

Ở miền bờ Majeur mưa dữ quá, nước ở ẩy tràn lên, thành Varese và nhiều xã gần đấy bị lụt. Các nạn dân cần cứu. Đường điện-tín và đường điện-thoại bị đứt, tổn hại khá nhiều.

Thủy-thủ đình công ở Pháp

Bọn Thủy thủ đình-công ở Havre vẫn quấy rối. Chiều hôm thứ năm, họ định trận xuống tàu *France* nhưng sau mở cửa ra và linh sen-đầm ngăn cản, họ không xuống được. Ông xã-trưởng có nghị thi-hành các phương sách đề phòng. Chánh-phủ đã cử thủy thủ chuyên-môn đến để trù tính cho tàu France khởi-hành.

Ai-cập với nước Anh

Chánh-phủ Ai-cập cử viên đại-biểu ở Londres tỏ tình bất phục với chính-phủ Anh về mọi phương-sách của bản chánh-phủ thi-hành tại Soudan, và xin đặt một hội-đồng để tra xét hiện-tình công-việc ở đất Soudan.

Các báo-quán đối với cuộc hội nghị Londres

Báo *Petit journal* nói nếu người Đức trả lời ra ngoài vấn đề, thì quan Herriot nhất định giữ cái ý-kiến cũ không thay đổi.

Quan Macdonald gởi cho đại-biểu Đức một bức-thư nói về việc kiểm duyệt binh-vụ. Báo *Echo de Paris* nói cuộc hội nghị sẽ thành công. Báo *Petit Parisien* nói cứ xem ngày hôm qua, lại rõ cái ý kiến của quan Herriot, ngài nhất định giữ một cái thái-độ chắc chắn, không hề thay đổi chút nào. Báo *Matin* có nói: Cái ngày hôm qua thực là đáng vui lòng cho quan Herriot, Dư-luận ở Pháp đều biểu đồng-tình với quan Herriot. Báo *Ere nouvelle* khen ngợi quan Herriot

Việc ông nghị Matteoti bị hại

Người ta thấy một cái tử-thi ở Quarterrella. Nhiều người bảo là tử thi M. Matteoti.

Việc người Đức ăn thịt người

Người Đức tên Barmam phạm tội giết người đã bị đem đến nhà điên.

Tại nghị-viện nước Đức

Tiền-ban của nghị-viện Đức có về các hạt trú-binh xin phụ cấp cho bọn làm hỏa-xa, cùng những người mất việc ở hạt trú binh sáu tháng lương và rộng hạn cho người ta về việc đóng thuế.

Các viên lĩnh-tụ các chánh-đảng hội nghị ngày 20 août để định ngày triệu tập nghị-viện.

SỐ VÀNG Ở HOA-KỲ

Báo *Daily Mail* có nói: Hoa-kỳ hiện nay nhiều vàng quá. Cứ theo như một biểu tổng-kê kia thì cái số tồn kim của Hoa-kỳ được 930.253.000 livres sterlings, nghĩa là 23.250.825.000 quan kim tệ, hoặc 99 000 000.000 quan chi tệ. Số vàng ấy tính bằng mỗi phần chia nếu số vàng tổng cộng của thế-giới. Chánh phủ Hoa-kỳ nhiều vàng quá, không biết dùng làm gì, nên tự đầu năm nay đã bán đi một số đáng giá 25 triệu quan cho thợ kim hoàn dùng làm các thứ đồ chơi.

CÁI MỐT ĐÀN BÀ ĐỂ TÓC NGẮN Ở HOA KỲ

Cái mốt đàn-bà cắt tóc, hiện nay ở Hoa-kỳ rất thịnh hành.

Người ta tính ra mỗi ngày có tới 5 000 người đàn-bà cắt tóc đi cho đúng mốt.

Nếu sang năm cái mốt lại đổi là tóc dài mới đẹp, thì tóc giả lại tha hồ mà cao giá đấy nhỉ.

HÀI ĐÀM

Thấy nghĩa thì làm, hay thấy nghĩa thì lùi?

Một ông ngày thường khẳng-khái tự phụ là người nghĩa-hiệp, xem thấy chuyện Vũ Minh trong truyện « Trai lành gái tốt », đối với ai cũng tự rung là Vũ Minh.

Một hôm đi đường phố, ở trước cửa một hiệu Khách kia, không biết vì chuyện mua bán thế nào, mấy người Khách đương xúm nhau lại đánh một ông già nhà-quê; Vũ-Minh ta bảo mọi người nên vào mà can những người Khách không được đánh ông già ấy; lại đọc tiếp một câu trong quyển « Trai lành gái tốt » rằng: *Miễn câu thấy nghĩa tỉnh xong thì làm.*

Mọi người kéo ở vào thì ông gọi xe kéo đi mất. Có một người gọi xe ông dừng lại hỏi với một câu rằng: Này! cái câu ông đọc lúc nãy: « *Miễn câu thấy nghĩa tỉnh xong thì lùi* » phải không? X.

LỜI ĐÀN BÀ

Thân phận người đàn bà

Hai chữ thân phận, lời nói như lời than, vì sao người cũng người lại có cái tiếng bị-đột như vậy? Bởi cớ có ngu ý khinh trọng ở trong, xưa nay theo phong-tục nước nhà bó buộc người đàn bà nhiều điều tân-nhẫn, như không kể nhơn cách nữa, chỉ mẹ nuôi con gái, thường phân nàn hao công tốn của, khôn lớn về nhà người ta, vợ chồng đối nhau hình như chỉ nhà với dây tớ. Nhân đây mà nhắc lại câu chuyện tôi từng để mắt trông thấy, nghĩ mà buồn thay: Hôm nọ tôi vào chơi một nhà kia, nghe bà mẹ bỗng mấy đứa con gái nói rằng: « sáp bảy như chó con, rồi mỗi nhà chia mỗi con, » lời nói tuy là nói đùa, mà kỳ thật nhiều cái thói đời trong nam khinh nữ. Lại hai vợ chồng nhà kia, cãi cọ nhau làm sao không biết, nghe người đàn ông quát to lên rằng: « Nếu nên thì làm cột mẹ, không nên tao ha cột con ». Đau đớn thay cái tình cảnh, vì không tự lập đặng, mà phải hèn ha cái giá thể của con người đi! biết bao nhiêu, nếu những người con gái thông-minh, trông nên nghĩ lại, vì duyên do làm sao, mà người đàn bà lại chịu lắm nỗi chua cay như thế, thân phận sao lại không được như thân phận người đàn ông. Có tại cô ỷ yếu đuối chăng? Có tại chỗ vô nghệ-nghiệp chăng? cho nên không hưởng được quyền-lợi như ai, hay là hẹp đường tri-thức, không biết đạo cư-xử, hay là thiếu kẻ dắt dìu giúp đỡ cái phương-pháp cho mà đi, vì những các lẽ như thế, thì thực cũng nên than cho thân phận người đàn bà; song le xét lại cho kỹ, thì thực ra người đàn bà cũng có hai có đáng làm cho người ta khinh-rẻ. Cớ thứ nhất là tại các bà mẹ không chịu dạy về cho con gái, không có công tâm đối với con gái, cứ theo thói quen, viện những lẽ-phép cũ-rích, mà dọa nạt người non-nớt yếu-tinh, làm cho mất cả cái tinh tự-lập, thương thì cho ăn cho chơi, chớ không luyện tập công-việc. đến khi lớn biếng, lại khép tội rằng nết. Cớ thứ hai: tại đàn-bà con gái mình thói quen không ưng làm việc, trừ ra một số ít người, có lo bề gia-thất, mưu sinh tần tảo, lợi cho thân cho nhà, chớ cũng chưa nghĩ gì đến vận mệnh chung của xã-hội, còn một số nhiều người, thì mảng trông ỷ-lại mà đặng an-thân, con sâu mà con sâu gạo, mới độc hơn các thứ sâu kia, ăn hại gia đình, ăn hại xã-hội, làm cho người ta sinh chán, tỉ trách nào mà giữ cho khỏi cái lời nặng nhẹ đến mình.

Than ôi! tay ai ân mày mặt ai cũng như ai, can gì mà lại không biết mưu-thân chi-kế, việc gì lại không kỳ-cương lấy cho mình, lại để hệ lụy đến người ta, người đàn-bà có chồng, cũng như người đàn-ông phải có vợ, đặng cùng nhau nương tựa suốt đời, chung hưởng cái hạnh phúc hoàn toàn đó mà thôi, chớ [illegible] nhất định nhờ chồng, không còn tưởng làm công việc gì nữa; phải tùy cảnh-ngộ mà làm công-việc gì cho hợp với bổn-phận, phàm làm người thì phải có làm việc, làm việc đặng nhiều, thì danh giá đặng nhiều, khỏi hổ mình đứng trong vũ-trụ, không phải là một sở thừa, ấy là nâng cao cái thể giá của mình lên, tự khắc tiêu những nỗi ác-cảm than thân trách-phận. Bài thuốc làm việc rất màu nhiệm, kỳ sau sẽ tiếp,

Đạm-Phương nữ sử Huế.

Tự do diễn đàn

Một cách làm cho học-trò ở chốn thôn-quê được đông mãi mãi

Sự học ở chốn hương thôn phần nhiều còn lắm cái khuyết điểm lắm. Có những cái khuyết điểm ấy thì khó có được kết quả nay. Vậy xin hỏi chẳng hay những cái khuyết điểm ấy là bởi cớ gì? Nếu nói là bởi ông thầy không chịu làm hết nghĩa vụ thì kỉ quá oan. Nếu nói là tại học trò không thích sự học, thì điều đó đã hẳn đâu rằng trong nhiều đứa không có một vài đứa chăm chỉ. Thế thì bởi cha mẹ học-trò ru! — Chưa chắc đã hẳn là không phải, vì rằng phụ huynh học-sinh ở chốn thôn quê hay có tính hiền-hậu, thấy các cậu bé tỷ ở tỉnh thành đã nói tiếng Pháp lau lau, thấy thế thì thường làm ngay rằng học ở tỉnh chóng tấn tới hơn, nào có biết rằng ở đâu cũng một quy-thức ấy, mà muốn giỏi tất phải rèn công luyện tập, vì sự tưởng lầm ấy nhiều chỗ có con đương học ở trường thôn quê vội xách cặp ra trường tỉnh để cố luồn lọt lấy chỗ học thì mới; hậc là con mình sau này tất trở nên khá giả. Lại lắm ông thầy cũng được học ở tỉnh thì đắc chí mà khoe-khoang trong làng xóm. Vì thế trường học chốn thôn-quê một ngày một vắng. Học-trò vắng, thầy nản, thế là gây nên một mối ác-cảm cho thầy rồi đấy.

Ông thầy ra công ra sức dạy dỗ học sinh của mình cho một ngày thêm hay, trước còn báo quốc-ngữ, sau đến chữ Pháp. Đó là lúc thầy trò xa nhau đấy. Sao vậy? — Vì cái ông bố hiếu-kỳ kia muốn cho con theo học tại nơi thành thị để lấy tiếng với làng xóm, thành ra tiếng chưa thấy đâu mà sự hại lắm như đã sắp tới.

Đứa trẻ một tỷ tuổi dầu, biết đâu những sự lợi-hại về đường học-vấn, cho nên vẫn coi sự chơi hơn sự học, nay lại nhàn xa nhà, vắng bố mẹ thì lại tự do chơi bời, còn ai là người kiểm thúc, đó chẳng thêm cái mối hại cho con rư!

Còn như ông thầy thật đã ra công cùng sức bảo ban lũ thơ ấu, mong cho trường được một ngày một đông, học-trò được một ngày một giỏi, cho khỏi hổ với cái chức-phận của mình mà chánh-phủ đã có lòng tin cậy giao-phó cái chức-trách tôn-lao là cái chức-trách mở mang trí tuệ lũ thơ-ấu. Nay trò một ngày một vắng, đứa khá đi học nơi khác, đứa kém còn lại, cái công lao dạy dỗ được phần nào thì ra lại mất cả, vì thế mà ông thầy sinh ra chán nản, đã chán nản thì còn mong gì đến sự tiến-đạt của bọn học-sinh còn lại nữa.

Nay muốn cho sự học ở chốn thôn quê lúc nào cũng được đông đúc thì chỉ có một cách ở đâu học đấy. Phàm học-trò ở chốn thôn quê trừ ra có bố mẹ ở tại tỉnh hay đứa học-trò ấy đã đủ sức theo được lớp chung-cấp thì mới được học ở tỉnh, còn ngoại giả ở đâu phải về tại chỗ nấy mà học, như vậy thì học-trò ở chốn thôn quê không đến nỗi vắng, ông thầy không đến nỗi chán, mà người học-trò đi học [illegible] mà lại tránh khỏi được sự chơi của chúng, vì những học-trò lúc đã học ở lớp sơ-cấp là cái thời-kỳ đương ham học, như vậy cũng không đến nỗi hại cho họ.

Đỗ-lệnh-Bích.

Hành-trình đi Cao-bằng

Thời buổi này nói đến Cao-bằng thì thường lắm rồi, ngư vi mình đi về luôn, khác nào đi chợ, còn lấy gì làm xa lạ mà phải hành-trình hàng trọt, song về phần tôi mới đi lần này là đầu. Kể nước non có điều hiểm trở thật. Nương nghỉ mình trên vì nước, dưới vì dân, cho nên nước thẳm non xa không lấy gì làm lo ngại, thiên-sơn vạn-thủy không vì thế mà từ nan, lại rất lấy làm mãn-nguyện cho cái chí bình-sinh của tôi, là: phải nên đi cho biết để biết đây, cho rộng đường quan sát, cho rõ mặt phong-trần thì mới trọn bổn-phận của kẻ làm giai. — Nay tôi tạm viết bài này cũng tự biết là ý-kiến hẹp hòi, và tôi lại dám mơ-tưởng rằng sau này ngộ ai có bài hành-trình: (Ngồi máy điện đưa đi Cao-bằng) đem hai bài ra mà ảo sánh xem sự tiến-hóa của nhân-loại chóng chậm khác nhau những thế nào, cũng không phải là vô ích vậy.

* * *

Chín giờ sáng ngày 28 février 1924, trong nhà tôi rất là huyên-náo, thân-bằng cố-hữu, kẻ thuộc người quen, anh em quẩn quít, bè bạn dặn dò, những tiếng chúc tụng ồm tỏi. Nào là: thăng quan tiến chức, lại chóng được về trung châu, (phải, chẳng thăng quan mà lại được lên Cao-bằng) làm cho tôi rối rít cả lên. Ấy là cái quang-cảnh lúc tôi lên đường đó.

Chuông đồ 10 giờ, lũ lượt kéo nhau ra xe đông nghìn nghịt; ở chỗ cửa nhà tôi bấy giờ đã thành ra một trường tiễn-biệt lâm-thời vậy.

Đoàn-trưởng thay lúc phân kỳ,
Ai xui kẻ ở người đi cho đành?

Người quen thuộc kẻ xúng quanh,
Xôn xao tiễn khách bộ-hành lên xe.

Cao-bằng cách trở *sóa-khê*,
Kẻ đi, người ở nỉ-non bề nhớ nhang.

Ngại ngùi gã người gái canh, từ-biệt bà con, tay mang hành lý, chân bước lên xe trở nẻo Cao-thành, trông với tiễn phát. — Xe đi vun vút, gió chạy bên tai, với trông thành huyện

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

khuất vời, trí ấm biết có ai người nhớ không? Nghĩ còn gì buồn bực cho bằng đương ở chỗ đông vui, mà phải đổi đời đi nơi khác, thì ai là không ngậm ngùi tưởng nhớ, mà mình lại có cái tình đa-cảm, ít xuýt ra nhiều, cảnh đáng nên thơ như quảng từ huyện ra tỉnh, là một cảnh thiên-nhiên ít có, đẹp đẽ biết bao, mà đối với khách hôm ấy thì đổi hẳn ngay ra một cái cảnh sầu.

Xe đi quanh quẩn mãi, quái cỗ lại chỉ còn thấy trơ có mấy khóm dâu xanh dưới chân núi; vài hàng chim lượn trên trong giời. Mà Hoàng-giang khuất nẻo, Tượng-lĩnh mịt mờ, vắng ta biết có ai là khách chơi. Tưởng khi cùng với nhãng ai, dặt nhau trèo núi, khoan thai bơi thuyền, ngắm trông cảnh vật ưa nhìn, mà ưu-tư đón như nắc-nẻ, chuyện nở như gạo rang. Sực nhớ đến những lúc vui về ấy lại nhớ cảnh nhớ người, nhớ non nước cũ nên lời làm-ai-ao.

Sau xe đến ga tôi cố nén cười, không nghĩ gì đến việc xưa chuyện cũ nữa; mua phải mấy hai tờ báo để xem. Cũng may hôm ấy không có hai ở báo thì buồn đến chết, lúc lên xe hỏa cứ cắm cổ nói chuyện với báo, thế là yên chí, cũng chẳng cần phải ngắm nhìn phong-cảnh, vì con đường này là đường thuộc-địa của mình rồi, không phải lấy con mắt quan-sát mà đối đãi với phong cảnh cũng đã thừa biết.

Rõ xỏ quá, giấy đi đường của tôi chỉ được từ Haiphong đi Gia-lâm, lại từ Gia-lâm đến Lạng-sơn, chứ không cho tuột lên Na-cham. Mình lại khá khờ thực thà quá, vì chưa đi con đường Lạng-sơn bao giờ, giá nhanh trí như người ta ra thì cứ tuột sang Hanoi, thẳng lên Na-cham rồi, giả thêm tiền cũng được chứ sao? ở đời này chỉ k ốn những anh khờ dại ôi.

Năm giờ đến G a-lâm, thầy trò chuyện hành-lý xuống, vào nhà trọ cơm nước xong là vừa tối. Tối hôm ấy phải một mẻ muỗi đốt hút chết, gom sao mà cái giống muỗi Gia-lâm độc thế? — Mình đã lạ nhà không ngủ được, cũng có tí hành-lý, thành ra chỉ chợp được một lúc mà vẫn không yên giấc. Bốn giờ đêm thầy trò đã đánh thức nhau dậy, lăng căng thu xếp ra ga, lấy vé tếch Lạng-sơn. Ra sân ga thì xe hỏa vừa đến để thấy người nhà (em tôi) bộ Hanoi sang tiễn tôi cung ư ra-chơi, chúng tôi lên ngồi chỗ toa buffet cho khỏi cái nạn than nó bám vào dâu vào cỗ.

Trên xe hàn-x-khách không đông mấy, nhưng hơi chật, vì xe it toa. Những toa xe cánh cửa thì bé, có nẹp bằng thép hoặc bằng sắt, có lên kéo xuống được trông rất nhã chứ không cọc kịch như những tấm cửa khổng-lồ có bánh xe của xe chạy đường Hanoi — Haiphong — Còn đương trông trước nhìn sau t i cứ đạo đã phải, cỏi huýt vang tai, bộ máy đưa khác đi Lạng-sơn đã nổi lên sầm sập. Mình đã toan lấy báo ra xem cho khuây; nhưng mà tuần-tí bắt buộc mình phải đứng ra ngoài cửa, rồi hai tay vịn vào song sắt mà coi sóc ruộng nương, trông nom rừng núi; ra đứng đấy thì thấy trong mình khoan khoái, cặp mắt tỉnh tao, rất là thư sướng; ruộng nương bay đi vun vút, nhà cửa lộn lại lao nhao, giời ngả nghiêng xanh trắng, đất lổ nhổ thấp cao; rừng b , rừng cúc-tần, bỗng hiện ra trước mắt, bỗng lại biến ngay, đường như có ý đùa khách, trông không khác gì mình ngồi trong một nhà chớp bóng tối-tân nào vậy.

Mảng coi đương ngắm cảnh thì xe đã đến ga Yên-viên; xa trông cảnh đồng sau sát xanh vàng những mía măng, bẹ, bắp, khoai, ngô, đỗ, củ, cây cao xen cây thấp, lá ngửa lẫn lá nghiêng, rẫy ngang luống dọc, trông rất đẹp mắt.

Kế đến ga phủ Từ-sơn, ga Lim rồi đến Bắc-ninh, đường xe-hỏa chạy xiên qua giữa tỉnh, tỉnh này to mà ra vẻ sầm uất lắm. Trại lính đóng trong thành, ngay bên đường xe-hỏa, thành xây rộng rãi, xa trông gạch đã đen sì, gần thì thấy cỏ mọc xanh um, rêu in biếc phủ, khác nào một tấm nhung đã cũ-kỹ loang lổ, đứng day dạn với p ong sương, gan góc cùng mưa nắng, chẳng ai buồn nhỏ cỏ rẫy rêu, hoặc lê ra tay sang sửa lại. Thoạt mới trông đã biết ngay là một tòa thành cổ, giá ông Nghiêu, ông cống, ông đồ ông đạc nào có tinh hoài-cổ qua đây thì chẳng kéo đã nên câu, nên cú, nên phú, nên thơ, đã (quả Bắc-thành hoài-cổ) ngay đấy; mình không phải là không có tình ấy, nhưng đến thơ phú mà tức cảnh ngay thì xin cứ chắp tay thôi, dẫu đánh đến vỡ óc cũng không nẩy ra được câu nào. (*Còn nữa*)

Nguyễn-Hữu... Quan-nhân.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ ba, 19 Août 1924
S. Louis évêque

Âm-lịch

19 tháng bảy năm Giáp tí
Ngày Canh-ngọ
Hành Thổ Sao Thất Trực Khai
KỴ: Kinh-lạc, Chiêm-sát.
Cho thêu triều thiên

Giá thước gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		10 $ 80
— nhì	—	10 50
— ba	—	9 60
Thóc		6 10
Bắp ngô	—	5 50

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 2 $ 38

Phi-tướng Argentin. — Phi Toàn-quyền vừa tiếp được của quan Công-sứ Vinh bức điện tín sau này :

Vinh ngày 17 août. — Phi-tướng Argentin ở Bangkok tới nơi đã ba tại trường máy bay Vinh ngày hôm nay. Ngày mai thì bay ra Hanoi rồi sang Quảng-đông.

Việc phát thẻ ở các miền nhà quê. Bắn-báo tiếp được nhiều thư của nhân dân các nơi phàn nàn về cái nỗi phiền phức trong sự đi lĩnh thẻ ở các thầy lý năm nay. Nhiều người đi làm xa, cần phải đem thẻ thân thân, mà ngặt một nỗi lĩnh được cái thẻ thì thân ở thầy lý về thật là chầy-hết quá: nào khi thì thầy lý còn đi vắng, nào khi còn kêu bận việc nọ việc kia không phát cho, nào đợi phải giả tiền cũ mới giao thẻ mới này, vân vân, và lại có số những nỗi ngoài-ngoéo khác nữa, làm cho người ta cứ phải đi đi lại lại nhẫn ngỗ mà vẫn chưa phát thẻ cho. Những người đi làm xa, thật mất ngày giờ, mà công việc về sự đi lĩnh thẻ; nhất là các thầy lý việc cai có phải có thể cũ mới giao thẻ mới thì thật làm ngẫy-ngà người ta vô cùng. Vậy mong rằng những nỗi lằn-phiền này, các quan sở-tại các địa-phương nên răn-bảo các thầy lý cho bọn dân đi làm lụng được nhờ.

Các ngoại-giao tá tại Paap. — M. Nguyễn-Hải là lệnh-lãng bản-quán chủ-nhiệm đi du học tại Pháp năm trước đã trở về nghỉ hè chuyến tàu Pháp tới nơi ngày thứ bảy vừa rồi. M Hải đã đỗ tú-tài văn chương, trước khi trở về lại thi đỗ bằng vật-lý, hóa-học và vạn vật học (P. C. N.) để đến tháng mười tây này lại trở sang Paap theo học trường Cao đẳng Y học.

Bản-quán có lời mừng ông tú đã về tới nhà được bình-yên.

Quan lại thuyên chuyển. — M. Vũ-thiện-Khoái, tri-huyện hạng ba tại huyện Gia-bình (Bắc ninh) nay đổi đi huyện Văn-giang (Bắc-ninh) thay M. Ng-hữu-Thăng.

M. Ngô-đăng-Đầu, tri-huyện hạng nhì tại huyện Tiên-du (Bắc-ninh) nay đổi đi huyện Gia-bình (Bắc-ninh) thay M. Vũ thiện-Khoái.

M. Lê-Cẩn, tri-huyện hạng nhì tại huyện Quế-dương (Bắc-n nh) nay đổi đi huyện iên du (Bắc-ninh) thay M. Ngô-đăng-Đầu.

M Ng Bảo, tri-huyện hạng ba tại huyện Thanh-ba (Phú-thọ) nay đổi đi huyện Quế-dương (Bắc-ninh) thay M. Lê-Cẩn.

M. Ng-hữu-Thăng, tri- uyện hạng ba tại huyện Văn-giang (Bắc-ninh) nay đổi đi huyện Than -ba (Phú thọ) thay M. Ng-Bách,

M. Ng-ngọc-Khiêm, tri-huyện hạng ba tại huyện An-dương (Kiến-an) nay đổi đi Hạ-hòa (Phú-thọ) t ay M. Ng-Bổng tạm đổi về tòa nhị phẩ Thống-sứ.

M. Vũ-đình-Khôi, tri-huyện hạng nhất huyện Phú xuyên (Hà-đông) nay đổi đi huyện An-dương (Kiến-an) thay M. Ng ngọc-Kiểm.

M. Đặng-văn-Cận, tri-huyện hạng ba tại Hà-đông nay đổi đi Phú-xuyên (Hà-đông) thay M. Vũ-đình-Khôi.

M. Trịnh-đình Chương, chánh tri-châu hạng nhất tại Yên-lập (Phú-thọ) quyền tri-huyện Hạ-hòa và M Hoàng. v-Qui, bang-tá huyện Cẩm-khê (Phú-t o) quyền tri châu Yên-lập (Phú-thọ) thì nay lại về chức cũ.

Hội chợ Hanoi
Lần thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Tòa án Trùng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trùng-trị xử những việc sau này :

Việc rơi ô tô xuống sông chết người ở Bắc-giang. Tòa xét việc để ô-tô rơi xuống sông ở bến đò Lương thuộc tỉnh Bắc-giang khiến cho vợ con ông đốc làng Mẹt chết đuối là lỗi tại người *chauffeur* Phạm-v-Bích nên đã luyện án phạt người ấy 3 tháng tù và 150 quan. Còn Ng-văn-Chung và Trần-văn-Phú là phụ đò ngang cũng bị kiện về việc ấy thì được tha vì xét không phải là lỗi họ.

Tiêu tiền của chú. — Ng-hữu-Vụ làm công đi thu tiền cho M. Aviat thầu khoán, bị thua tiêu tiền của chủ 100 đồng. Hỏi thì Ng-hữu-Vụ nhận có thu món tiền ấy đánh rơi mất chưa kịp lo trả. Tòa phạt Hg-hữu Vụ 2 tháng tù và 25 quan.

Bẫy tỏ bất lương. Ng-hữu-Ý tỏ với một người cai xe tên là Ng-trọng-Ngoạn hiện có vay 1 đồng tiền công trước để ở trừ dần. Một hôm chủ sai đi thu tiền xe được cả thảy là 6 đồng rồi lấy cả trốn đi để tiêu không trả nữa. Tòa phạt tên ấy 3 tháng tù.

Ăn cắp nhẫn. Tô-v-Ba nẫu bếp bị thưa ăn cắp nhẫn vàng của một người tên là Nạoc, được tha vì xét không đủ chứng cớ.

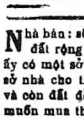
Con đỏ bất lương. Một người hàng bạc tên là Ng-thị-Cẩ có đánh rơi ở trong nhà 53 đồng bạc, con đỏ là Ng-thị-Sen bắt được đem vài vào bếp; chủ hỏi nhất định chối không bắt được. Sau sở mật-thám phải người đến tra hỏi thì nó mới chịu bỏ ra và khai rằng có bắt được số bạc ấy, song không biết là của chủ nhà hay của những người cùng thuê nhà chung với chủ cho nên nó không đưa ra. Tòa phạt tên thị Sen 3 tháng tù.

Ăn cắp quần áo. — ên Ng-văn-Sung không làm nghề nghiệp gì một hôm cũng một bọc quần áo đến hiệu Vạn-bảo cầm. Một người mật-thám trông thấy nó nghi là của ăn cắp bắt hỏi thì nó khai rằng là của bắt được ở đường. Tòa phạt tên Sung 1 tháng tù.

Bắc-đẩu bội-tinh. — Cái tin quan Tuần-phủ hưu trí Ng-tấn-Cẩn vừa được thưởng đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh (chevalier de la Légion d'honneur) mà bản-báo đã đăng trước thì nay hỏi ra là tin điện thực rồi.

Vậy bản báo có lời mừng quan Tuần Nguyễn.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL BERT, HANOI
DẦU-GAN-CÁ-VIỆN
(Capsules huile de foie de morue)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ 0$60

油肝胶囊
華洋式藥師館

Nhà bán : số 83, đường Quan-thánh đất rộng 1823m² trong cuộc đất ấy có một sở nhà ở rất rộng và mới sở nhà cho thuê mỗi tháng 60$ 00 và còn đất để làm nhà cho thuê, ai muốn mua thì hỏi tại đấy. 3890

Cuộc thi xe trên Tam-đảo. — Cuộc thi ô-tô ở trên Tam-đảo ngày 15 vừa rồi thật là vui lạ thường. Người đến xem đông lắm. Trong số 25 người biên tên ứng thi thì chỉ có 16 người đến tại thôi. Bắt đầu từ 2 giờ 30 đến 6 giờ chiều mới thi xong. Những người đến thi là:

MM. Ronfault, Tư-đường père, Zteck, Loupy, Chế-quang Nhân, Boillot, De Villeroy, Turcat.

Kết quả cuộc thi phân từng hạng như sau này :

Motos — Groupierre 350 c/m3 18 phút 36 giây — Terrot 350 c/m3 2 giờ 30 phút

Cat. 1100 c/m3 — Biot 18 phút 38 giây — Terrot 25 phút 54 giây — Tư Dương fils Amilcar 25 phút 54 giây — Ducamp 26 phút 1 giây 4/5 — Salmson 32 phút 20 giây 7/10 — Dassier Eugène Mathis

Cat. 1250 c/m3 — Clion 20 phút 46 giây — Mathis 24 phút 36 giây 2/5 — Thiret

Cat. 1500 c/m3 — Chenard 21 phút 59 giây 2/5 — Taix Guillot De Dion 22 phút 16 giây — Thi banl Rolland-Pilain 26 phút 18 giây 1/5

Cat. 2000 c/m3 — Piovano 20 phút 8 giây 1/5 — Panhard

Cat. 2500 đến 3000 — Monsié 19 phút 18 giây 4/5 — Berliet Circoulon 36 phút 45 giây 3/5 — Peugeot

Trên 30 0 — Demauge 18 phút 34 giây 1/5 — Berliet Bever 25 phút 22 giây — Chandelair

Bất cứ xe gì, các nhà được giải đồng thứ tự như sau này :

1 Demauge
2 Groupierre
3 Monsié
4 Piovano
5 Clion
6 Taix
7 Guillot
8 Thiret
9 Beyer
10 Tư Đường fils
11 Ducamp
12 Thibault
13 Dassier
14 Sircouton

Nhưng đi man nhất mà hội đồng đã công nhận là M. Albert Dassier đi bằng máy Rolland-Pilain 12 mã-lực, chỉ hết có 17 phút 51.

CHUYỆN GIẢI TRÍ

là một thứ sách làm cho trẻ con đọc, trong toàn những chuyện vui mà có ích về đường giáo dục, có nhiều bức vẽ xem rất thích.

Tập thứ I đã xuất bản, giá 0$15

Mua buôn hỏi ông Dương-bá-Trạc hoặc ông Nguyễn-đỗ Mục T ung bắc-tân-văn Hanoi.

Ở xa gửi mua thêm tiền cước 0$06; gửi thư và mandat cho ông Dương bá Trạc Trung bắc-tân-văn Hanoi.

Đọc giả muốn tiện thì xin gửi trước cho 2$00; sau này lục tục ra tập nào sẽ gửi tiếp luôn mà tính bớt 20%.
2116

Hỉ tín. Bản-quán được tin mừng rằng ngày hôm nay 18 tháng bảy ta, tại Kinh-đô Huế, quan Thân-trọng-Huề, Học-bộ kiêm Bình-bộ thượng-thư làm lễ vu-qui cho lệnh-ái là cô Thân-thị Ninh-Châu đẹp duyên cùng M. Nguyễn-Thiều, ký-sư công-chính quản lý công ty Vũ-văn-An, là lệnh lang quan cố Án-sát Ng-đ. Bản-quán có lời mừng cô dâu chú rể cùng hai họ.

Ngạch các viên chức sở tuần-cảnh. — Quan Toàn-quyền vừa ký nghị-định sửa đổi lại ngạch các viên chức làm giấy ở các sở Tuần-cảnh Đông-pháp đại khái như sau này :

Ngạch viên chức làm giấy ở các sở Tuần-cảnh chia làm hai ngạch : ngạch thượng hạng (cadre supérieur) và ngạch thứ hạng (cadre secondaire).

Ngạch trên là ngạch tham-tá có một bậc tham-tá thông-ngôn ngoại hạng niên bổng 2.400 đồng, hai bậc tham tá thông-ngôn thượng hạng niên bổng 2 188 đồng và 1.976 đồng và năm bậc tham tá thông ngônniên bổng từ 1 760 đồng xuống đến 1.100 đồng.

Ngạch dưới là ngạch t ư-ký thông-ngôn có một bậc thư-ký thông-ngôn ngoại hạng niên bổng 1.540 đồng và bốn bậc thư-ký thông-ngôn thượng hạng niên bổng từ 1.320 đồng đến 9.6 đồng và sáu bậc thư-ký thông-ngôn niên bổng từ 918 đồng xuống đến 528 đồng và một bậc tập sự 45 đồng.

Trường Trương-minh-Sanh. — Đến 1er septembre này thì khai trường, ai có xin học thì gửi đơn đến đường phố Amiral Courbet mà xin.

Nam nay mở thêm một lớp dạy thi vào trường lục-tỉnh, một lớp tập học. trò thi thư-ký các tòa Đông-pháp và một lớp học tối để dạy học-trò đi thi certificat.

Nhà trường cũng có thể nhận học-sinh ở xa ăn ở tại trường nữa.

Vậy ai xin thì gửi đơn đến trường trước ngày 25 août.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-thuyền đã nhận được bằng Bác-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về các bệnh thần kinh bệnh-viện Tenon, Pan, Rubaud, Cas-alonne Paris-Saint Antoine Hué.
Ngoại khoa, bệ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bằng giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, số GIÁY NỐI số 236
3018

Xe-hỏa chạy đêm. — Công-ty xe-hỏa Vân-nam có lời bá cáo rằng đêm hôm 28 sang ngày 29 août và đêm mồng 4 sang ngày 5 septembre ở Laokay sẽ có một chuyến xe hỏa thêm hay về Hanoi. Ở Laokay khởi hành lúc 20 giờ 35.

Một sự rủi ro xuýt chết bạ mạng người. Bản báo được tin rằng đêm 13 rạng ngày 14 août vừa rồi có ba người phu-kíp đương ra sức kéo máy trục để trục hai cái toa ở hàng đỗ tại kilomètre 62 vào khoảng ga Kép và Cầu-ỏ, chẳng may dương khi hăm hăm vỏ ý bị cái cần trục rơi xuống, nhưng may lại có hai tấm gỗ đỡ hai bên, cho nên chỉ bị trọng thương mà thôi.

Sở xe-lửa đã lập tức cấp một chuyến xe riêng đưa ba người bị nạn về nhà thương Phả-lang-thương ngay đêm hôm ấy để huộc thuốc, may ra cũng sống được.

Cần nhiều tre cây tươi và vản bắc giáo.

Ai muốn bán, gửi giá đến nhà giấy sở VERNEUIL & GRAVEREAUD, 3, đường Rialan, Hanoi. 3883

Có nào lịch sự thế? Mới đây có một cô cũng là tay xảo thủ trong nghề buôn bán vào chơi nhà một người chị em bạn ở hàng Cót, khi ra về lại bỏm một đôi hoa tai vàng của bạn để ở dưới trái trầu. Nhà chủ đã phát đơn đi các cửa công; tay cô này đã phải tống giam, nhưng không chịu nhận. Hay là oan chăng?

X. lai cảo

Ngạch tòa sứ. — M. Vũ-văn-Bài ký lục thực-thụ hạng ba tại Cao-bằng nay đổi đi Hải-dương thay M. Vũ-đình-Khôi ký-lục thực thụ hạng nhì lại đổi đi Cao-bằng.

M. Vũ-văn-Kiêm thư-ký tập-sự ngạch tòa sứ Bắc-kỳ tại Nam-định được thăng thư-ký hạng sáu kể từ ngày 23 mars 1924 là ngày hết hạn tập-sự một năm.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Vũ-huy-Phu *surveillant* hạng nhì tại nhà pha Hanoi được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng, tháng đầu cả lương và hai tháng sau nửa lương.

Muốn bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm. Có nhiều đồ chữa. Giá bán 1.100 $.

Hỏi tại bản-quán. 3882

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu Con Gà, chưa cuốn có cuốn rời, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Thế Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rão cổ, không nhức đầu. Thử mới biết thực. 3887

Thảm-trạng — Đêm hôm 16 vừa rồi người ta thấy một cái xác đàn ông chừng 30 tuổi nằm ở trước cửa hiệu Gô-đa. Khám trong mình không thấy giấy cần cước và cũng không có thương tích gì cả.

Trên gác ngã xuống sân. — Chiều 15 vừa rồi, hồi 5 giờ tên Ng-văn-Nho 17 tuổi đi ở với Mme. Ng-thị-Hai ở p ố Đồng xuân số 90, ngã từ trên gác xuống sân. Tuy nó bị thương ở trong mình, nhưng không có thương tích gì cả.

Ngã từ trên tàu xuống cầu-tàu — Cũng ngày hôm ấy hồi 6 giờ, tên Phạm-văn Hậu là cu-ly không, ngã ở trên *boong* tàu *Ying-Nam* đậu ở trước cửa chợ gạo ngoài sông, lăn xuống cái *sà lan* bị trọng thương. Phải không ngay vào nhà thương.

Xe đạp của ai? — Có một cái xe đạp của ai bỏ trước cửa sở Điện-bao thì người ta đã đem nộp sở Cẩm.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Triều sông Hồng-hà

	17 Août hồi 6 giờ	18 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	80.70	80 60
Yên-bay	30.87	31.02
Việt-trì	13 70	13.91
Hanoi	9 09	9 24
Vạn-yên	8 70	9.35
Hòa-bình	6.90	7.28
Tuyên-quang	4 8?	5.30
Phú-đoan	20.85	20 97
Phú Yên-bình	3 35	2 90

Triều sông Thái-bình

	17 Août hồi 6 giờ	18 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	21.18	20.78
Lâm	3.40	3.20
Phả lang-thương	5 90	5.60
Bắp-cầu	3.91	4.00
Phả-lại	3.06	3.11

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Người thật thà hiếm có. Có một người hàng rau nhặt được ở đường cái hai trăm bạc, lập tức mang lại nộp sở Cẩm. Hỏi ra thì người ấy thật thà tên là Lê-thị-Thân.

Đối nay có nơi có người thực-thà hiếm có như thế thật, đáng khen.

Của ai đánh rơi? Một cái túi xách tay bằng bạc trong đựng mấy đồng bạc, một cái đồng-hồ, một hộp sáp môi và mấy thếp giấy rơi ở đường Hải-phòng đi Quảng-yên ngày 13 août thì để tại tòa giấy công-sứ tỉnh Kiến-an, người nào đánh rơi có thể làm giấy khai để lại tòa Đốc lý Hải-phòng cũng có thể nhận được.

Vô liêm sỉ. — Quan Biện lý Haiphong vừa thăng chức tri-châu, các quan chánh cảnh-sát mật-thám, giám binh và sen-đầm mới về đ u rất đại khái rằng đã nhiều lần ngài thấy lắm kẻ vô sỉ cứ ra sông ra so tắm trưởng mà không biết chướng mắt, lại còn lắm kẻ khi tiểu tiện cứ ngảnh mặt ra phía đường đi lại, không biết hổ với người qua đường. Vậy ngài nhắc lại điều 339 trong bộ hình luật Pháp, có phạt những sự ấy và dặn các quan chức phải làm biên bản phạt những kẻ phạm tội.

Vì có tờ chu-tri của quan Biện-lý nói trên ấy mà ngày thứ bảy vừa rồi, linh cảnh-sát đã bắt được tên Ng-văn-Hạp 23 tuổi, nhà ở phố hàng Cháo, Phạm-văn-Cung, 17 tuổi, nhà ở phố Khách số 15 và Bùi-v-Sĩ, 18 tuổi, nhà ở Sau-kho giải ra tòa án trừng trị về việc tắm sông để lõa lồ thân thể.

Chẳng cần nói thì ai cũng biết rằng những kẻ làm điều chướng mắt ấy xưa nay toàn là kẻ ha lưu cả, nhưng ha lưu thì hạ lưu, cũng có điều xấu xa biết nên các đấy ; bởi vậy mà nay có lệnh nhắc phạt ấy rất phải.

Lại còn lắm khi xe-hỏa hay ô-tô đi qua các đường nhà quê, thường thấy lắm người đi đồng vô ý quá hoặc là biết mà không giữ gìn cứ để lõa lồ thân thể, coi chẳng những là giữ mạn mà lại là một điều xấu hổ với người ngoại-quốc nữa.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*).

NỮ-HÀI-TẶC
(Trinh-thám tiểu-thuyết)
PHẠM - MỘI - CẨM dịch thuật
Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều nhỏ
Sách dày hơn 200 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển..... 0$30
Tiền cước..... 0. 11
Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gửi giấy cho :
M. ĐỨC XUÂN THĂNG
Chủ-nhiệm Hợp-lực Thư-xã ở Hanoi

Dùng nước chanh, nên cẩn thận
Duy có nước chanh hiệu **T B**
là chế bằng thứ nước (eau distillée) rất thanh khiết, rất hợp vệ-sinh.
BÁN BUÔN Ở :
Phố Sinh-từ, số 125, (Hữu Giám) Hà-nội
Bản-hiệu không nhận đồng thứ chai bí, chỉ đóng thứ chai Perrier, có in chữ nổi hoặc bằng máy.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BÁO CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi tên là Đội-Chẩu ở làng Nội linh, Hưng yên có hai người con tên là Cù và Phúc vì bạn xấu dủ dê, nên chúng chơi bời cờ bạc. Vậy tôi có nhời báo-cáo để các ông bà dừng ai cho chúng nay mượn gì : tôi không chịu trách nhiệm. 3889

號正泰金
茶名了獅

Bản hiệu mới có chính chủ ngâm dấm-thanh mới xay, chế biến, chè gói, nước uống trong, ăn ức ê hàng đã cả, mất bác một vạn. Xin trình cùng quý khách được biết ở chỗ.

Năm nay bản-hiệu có chữa thứ chè lạ, ăn vừa sảng sau này :

Chè Thần đào-chống Thần-kinh-hệ Trung-nguyên suy nhược	Chè Bách bổ-quan Ngực quan-âm Trẻ chống vương
Chè mạo-hiểm chống Bạch-đại thần-kinh	Chè bổng đ-ực cấu-g Bổng-mai tiêu chống
Bạch-đại thần-kinh Bạch-đại bí-hiểm	Kỳ chẳng thấy tiền
Bạch-đại bí-hiểm Bạch-đại bí-hiểm	Tây-thi cô-bổng
Tuyệt bệnh phục-dương	Bảo-hiệt quan-âm

KIM-THAI
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách. Téléphone 272.
HANOI Số nhà 3, Phố hàng Ngang. Téléphone 480
2101

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã mới năm nay. Ông Domart sự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất chắc-thiện, như xưa thế mà hiệu bào-chế lấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi gì, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Thuốc thoa Cadum

để trị

các bịnh ngoài da

Không có thuốc nào trừ các chứng bịnh ngoài da cùng-là trị lành ghẻ chóc trên da đầu con mít, hiệu-nghiệm cho bằng thuốc dán Caduan. Thuốc để thoa xức hay lạ, làm cho kẻ đau da, nhọt, ghẻ, dang yên ổn trong mình ăn ngủ được như thường. Thuốc thoa vào thì hết-nghứa liền, có gái da rất rao, phỏng, sưng thì cũng hết, lành mạnh liền. Dùng thuốc thoa Cadum còn trị khỏi nhiều sự đau đớn khác nữa, những là : có sài, đa úng độ, mục, nhọt, nổi phong, ghẻ chóc, trốc da, trốc vảy, nức da, trầy trụa, chảy máu, có lát, có mủ, bị đức lay đức chốn, phỏng lửa, bị vết đốc chích cắn, vân, vân.

NAM-ĐỊNH

Người trúng số một vạn đồng — Bản-báo tiếp được bài sau này :

Báo *Trung Bắc* và báo *France-Indochine* ra ngày 30 juillet 1924 có đăng, rằng kỳ sổ số công-hải vừa rồi M. Trần-ngọc-Tuân được trúng số một vạn đồng là sai. Hỏi ra thì chính là anh M. Trần-ngọc-Tuân là M. Trần-ngọc-Bao ở làng Quĩ nhất tức là Han-Bao chứ không phải là M. Tuân, M Han-Bao là một nhà cự-phú, nhân kỳ công-thải năm 1922 có xuất tiền mua 10 phiếu nên được thưởng Hàn-lâm đi chiếu ; năm kỳ mở sổ trước ông cũng được mỗi kỳ trúng số một trăm ; tới kỳ vừa rồi, ông lại trúng số nhất được một vạn đồng.

Nghe nói ông định trích lấy một số tiền để cúng vào các việc làm phúc như nơi bị hỏa tai là bản tỉnh ông cũng những dân-sự các miền bị thủy-tai bây giờ. H. lai cảo

Chết vì thanh-đồng hay là phù-thủy ? Việc này trong một số báo trước đã nói rồi, nay lại có người nói đầu đuôi như sau này :

Nguyên một nhà kia ở về huyện Hải-hậu vì nỗi bữu sinh nhưng ô dưỡng, cho nên nay đẻn này mai phủ kia mà bốn bận đẻ k ông nuôi được cả ; sau kiếm cũng tại gia thị thành truyền có bệnh phạm-nhân phải bắt tà mới trừ được, nhưng vì đồng tà gan quá không chịu cung xưng, nên chi bác phù-thủy ta nóng tiết bèn xin phép ngài hộ âm bình về khảo, trước còn trói chặt cánh khuỷu ra đằng sau, lại thắt cổ thít vào cột mà lấy đinh đóng lên đầu, thế là hồn đồng ta phải t eo âm bình về âm phủ.

Nhưng lạ một điều rằng : Người ngồi đồng ta lại chính là chồng sư-chủ, thế mà thấy chúng giở những thói tàn ngược khảo đả thế mà không can ngăn, hoặc bỏ hoàn làng xóm lên, mê tín dấu lại có mê-tín lạ đời, để cho chồng cứ tự do đóng mãi đanh vào đầu đến khi chồng kêu thét lên một tiếng rồi tắt nghỉ mới thu trên lên thì con cửa sau được.

Than ôi ! thật là mê-tín chết người. Cái hai đồng bóng đã làm cho biết bao nhà phải tan nát ; thế mà cái nạn phù-thủy lại hung bạo đến t ế này thì ghê thay.

Mong rằng tòa án sẽ xử thế nào để làm gương cho những quân du thủ du thực mượn lối kiếm ăn mà lừa gạt bọn phụ-nữ ở chốn hương-thôn thì cũng là một điều trừ hại cho dân vậy.

BẮC-NINH

Tòa án mới. — Sáng hôm chủ nhật vừa rồi Tòa án đã đọn sang nhà mới ở trước nhà ngục thất, đường la-ga.

Gánh vàng đem đổ sông Ngô. — Mấy hôm nay mới có chủ ở quay ở đâu đến mở cửa hàng quay số. Từ sáng đến tối, người đến quay số đông nghịu ngịt, có một chàng nhà quê lên tỉnh có việc quan, bỏ ruộng đất lên tỉnh có việc quan, bỏ ruộng đất 9 hào chỉ vào quay số, may trúng số được một cái gương con, mấy người khác ở làng nghe thấy cũng đâm bỏ lên tỉnh vào liều quay số, quay chẳng may mất đến 9 đồng mà được một miếng xà phòng thơm. Rõ thực là ghánh vàng đem đổ sông Ngô.

CÁT-BÀ

Trường học mới. — Cát-bà ta nay mới mở được trường Pháp-Việt, thực là hạnh phúc cho bọn thanh-niên bát nháo lắm.

Nhưng hiềm vì chưa tìm được thầy giáo chữ tây thực là cáng lắc lắm, nếu đồng bang ta ai có lòng ra giúp thì cũng đủ lương bổng như ở trường công. buổi sơ nay thì độ 25 $ 00 sau này cũng sẽ lên dần, nhưng phải biết ít nhiều chữ nho thì hay hơn, vì dạy trẻ con Khách có phần nhiều hơn trẻ con ta cũng học cả trường ấy.

Vả chăng việc là việc công ích. Ai có đủ tài đứng xin cứ viết giấy cho Bang-trưởng Cát-bà là được.

Ngọc-linh

LAO-KAY

Vạn tượng bội-tinh. — M. P. ginh-Tiên, Hàn-lâm-thị-độc học-sĩ, thu-ký tòng-sự tại tòa Công-sứ Lao-kay mới được trưởng một cái Vạn-tượng bội-tinh của nước Lào. Vậy có mấy lời mừng ông Thị Tiên.

B. D. lai cảo

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Chi hội Trung Bắc-kỳ nông công tương trợ tế hội. Ngày chủ nhật vừa rồi, chi hội T. B. K. N. C. T. T. ở Vinh và Bến-thủy đã họp tại nhà hội Trí-tri ở Vinh để mừng bộ 13 thành lập và bầu cử hội-đồng trị-sự nhất định. Buổi chiều lúc 3 giờ hội có mở tiệc *Champagne* mời quan cai-trị Thibaudeau quyền công sứ Vinh đến chủ tiệc, quan Tổng-đốc Nghệ-an cùng các quan chức và các thân-hào Tây Nam đến dự đông lắm.

M. Chinh là hội-trưởng hội-đồng trị-sự tạm thời, có đọc một bài diễn-văn, rồi đến ông hội-trưởng Nghị-Huy-Hợi hội chánh Hanoi cũng đọc một bài. Quan công-sứ đáp lại lời lâu, khen cái chủ nghĩa hội và ngài có hứa sẽ cho một khu đất để làm n à công quan cho hội. Buổi rồi đại-hội-đồng bầu lại hội-đồng trị-sự như sau này :

Hội-trưởng : M. Huệ ; Phó hội-trưởng : MM. Nhượng, Trí ; Thủ quĩ : Phong ; Thư ký : M. Hoàn.

Xe ô-tô ở Vinh. — Tỉnh-lị Vinh mấy năm nay nhất là từ khi sở coi việc điều-khám đường xe-lửa Đông-hà đem vào đây, đến giờ thì nhiệt náo một cách lạ thường.

Xe ô-tô của các nhà vận-tải, có đến ba bốn hiệu và xe của các nhà tư gia, các công sở cả thảy đến ngót hai trăm cái. Đường phố đêm ngày không mấy lúc là không có ô-tô đi lại vun vụt, lắm khi các *chauffeur* cứ phóng tự-do quá rất là nguy hiểm cho người đi đường. Mong rằng quan trên sẽ định hạn cái tốc lực của các xe đi trong tỉnh lị mỗi giờ là bao nhiêu, không thì nguy hiểm lắm.

QUẢNG-BÌNH

Giết nhau vì một đám lúa ! Mới rồi, ở Nguồn-sơn về phủ Quảng-trạch, mới xảy ra một đám lúa đã kịch-liệt, chung cuộc chết mất một mạng người.

Nguyên đầu đuôi cái tấn bi-kịch ấy đ ên-xuất ra như sau này : Ngày hôm ấy, có cặp trâu của một anh nông phu kia, thả ra ăn mất một đám lúa của một nhà láng giềng ; chủ ruộng bắt trâu trói lại, chủ trâu nghe tin ra đồng bắt lập tức phải thả trâu mình. Hai bên lời thôi, không ai chịu ngue lẽ phải ; trước còn cãi nhau, sau đến đánh nhau. Cái thằng chủ Trâu này hung-hăn mà ngu sự lắm, hắn đánh người chủ ruộng bằng cái gậy dài hai thước ; người ta đã bị trọng thương mà hắn vẫn đanh c o đến chết mới nghe : kiểm tử-thi thì thấy đầu vỡ và cái hàm sai cũng nát như bẽ thì không phải là ngộ sát, chính là cố sát.

Thằng giết người này đã to đầu rồi, c ử không phải là mười tám đôi mươi chi, mà bảo là huyết tính còn trẻ, chưa biết lẽ phải trái ; hắn ta đã ngoài ba mươi tuổi.

Nghĩ mà ghê cho cái cơn thịnh nộ lỗi-đình của đồ vũ phu. Khốc hại lắm thay, bạo-ác lắm thay cái thể-đoạn sát nhân của lòa hung-ẩn !

Lại một trận bão-tai nữa. Hôm mồng mười tháng bảy mới rồi, ở xóm Thủy gần làng Đức-p ổ có xảy ra một trận bão-tai, cháy nhà ông Hương-bộ. Lúc phát-hỏa vào hồi tám giờ chiều. Số tổn-hại hơn vài trăm bạc, ông Hương rất giữ sổ-bộ trong làng, nên bao nhiêu giấy má quan-trọng đều tiêu-hủy cả.

Bầy Cọp Hôm 12 Août mới rồi, người làng Phước-lâm về phủ Quảng-trạch có bắt được một con cọp thật to, đem bán cho ông Đôn Minh-cẩm. Họ làm bẫy khéo lắm, cọp ta cũng phải mắc mưu.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Bản hội đang sửa soạn một tích hát để nay mai sẽ diễn lấy tiền quyên vào trường Thể-dục.

Tối thứ hai 18 Août 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
BẢN MÌNH GẶP TIÊN
Tích thứ hai :
ÔNG HOÀNG ĐỂ VỢ

Tối thứ ba 19 Août 1924
KIM-NHAM
Trách ai tham phú phụ bần,
Nào hay tơ chỉ để phần duyên em.

Tích chèo có nhiều giọng hát hay,

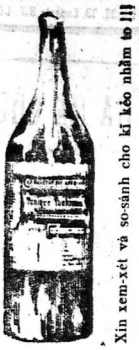
Nước mắm nhà làm hoàn toàn có dược, xe máy và đủ phụ tùng thay đổi rất tốt, rất hạ, ai mua gửi ngay thư sẽ lấy ở giá hàng ở hiệu :

TIẾT-HIẾU-TRUNG

dit TRÚC-THÀNH
Fournitures générales pour Cycles & Motos
N° 35, PLACE NEYRET, HANOI

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ bu, tôc Nội-các phụng lời chỉ phê rằng :

Chiếu nay đại-thần phòng của MONTÈS qui ông, có chữ nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, dâng nên g o thường, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chủ-ông để lỏ t anh-giả.

Khâm thử.

以嘉獎補酒興經試此 欽 內閣奏 聯 勅定三年五月初七日 有旨 頒賞 御用大補酒興經試此 欽 內閣奏 聯 勅定三年五月初七日

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó-tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư về bên này.

Số 113

Ngu mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN SỐ-MỤC dịch thuật

Thang bưu nghe nói giam ở dưới hầm, tức thì nổi giận, nghiến răng mà rằng :

— Đứa ác-tăng này to gan thật ! Ngày nay đang lúc : thiên-hạ thái-bình, quốc gia thịnh-trị, nhà-ngươi là một kẻ xuất-gia tu-hành, mà dám làm những việc càn đỏ trái phép đến như thế !

Thang-bưu bắt *Thủy-nguyệt* hòa-thượng dẫn đường đi đến nơi nhà hầm. Mở cửa hầm ra, rồi dòng dây kéo *Lâm-chương* lên, lại kéo cả *Tiên-lâm* lên nữa. Các quan văn-vũ trong thành đều sụp lạy *Lâm-chương* mà bẩm rằng :

Dám bẩm đại-nhân ! Bọn chúng tôi tuật đã cam chịu tử-tội !

HỒI THỨ LXXII

Lại nói chuyện *Lâm-chương* được *Thang-bưu* cứu khỏi tai-nạn, thay mũ đổi áo, ngồi cho các quan lạy và xin ta tội.

Khi các quan bái-yết xong, *Lâm-chương* truyền gải bọn ác tăng vào để xét hỏi. Quân-sĩ vâng mệnh, giải hòa-thượng vào. *Thủy-nguyệt* hòa-thượng dừng mà không qui.

Lâm-chương mắng rằng :

Thánh-thượng sai nhà-ngươi tới đây tu hành là cốt để sớm khuya tụng-niệm, cầu cho nước được thái-bình, dân được thịnh-trị, cớ sao nhà ngươi lại dám làm những sự trái phép, chẳng còn trời đất nào nữa ! Ai lại dám tự do t oành-hành, chiếm đoạt vợ con người ta. Đào một cái hầm để hãm hại người lương-thiện. Một tay nhà-ngươi đã giết chết biết bao nhiêu n ân-mệnh. Tội-ác nhà-ngươi như thế, bây giờ ở trước mặt bần-chức đây, đáng lẽ phải qui gối kêu van, lại còn dám cứng đầu cứng cổ !

Thủy-nguyệt hòa-thượng cả cười mà đáp rằng :

— *Lâm-chương* kia ! Ta là thánh-thượng thỉ thân ra tu-hành tại đây, dẫu có tội-lỗi gì, cũng còn được khoan-thứ. Đêm hôm qua, nếu ta biết nhà-ngươi là *Lâm-chương* thì đã sẽ thấy trăm mảnh, còn đâu mà hách dịch như ngày hôm nay !

Lâm-chương nổi giận, truyền cho quân-sĩ lấy côn mà đánh vào ống chân. *Thủy-nguyệt* hòa-thượng cứ đứng thư ơn nhất-định không qui, sau đau quá thì khuỵu gối mà ngã lăn xuống đất.

Lâm-chương nói :

Ta chẳng cần phải xét hỏi chi nữa, cứ đem mà chém đầu nhà-ngươi đi !

Nói xong, ngành lại truyền bảo *Thang-bưu* lấy thanh thượng-phương bảo-kiếm chém đầu *Thủy-nguyệt* hòa-thượng.

Thủy-nguyệt hòa thượng nói :

— Không được ! Nhà-ngươi cứ phải giải ta tiến kinh.

Lâm-chương nổi giận, truyền cho quân-sĩ tức-khắc đem chém. Quân-sĩ vâng lệnh, giải *Thủy-nguyệt* hòa-thượng ra ngoài cửa chùa. Một tiếng cuồng kêu, đầu sư đã rơi xuống đất. Cho hay hoàng-thượng t ế thân, mà làm những sự trái phép thì cũng có ngày tinh mệnh khôn toàn.

Hồi lâu, đã thấy tên đao-thủ xách một cái đầu người, máu chảy đầm-đìa, đưa vào dâng *Lâm-chương*. *Lâm chương* truyền bỏ vào cái sọt đem bêu lên trên lầu cao, để làm gương cho những kẻ gian-ác.

Quân-sĩ lại giải bọn đồ-đệ của *Thủy nguyệt* hòa thượng vào. *Lâm-chương* truyền đem đánh mỗi người 40 đại côn. Người nào chết rồi thì thôi, nếu còn sống cũng bắt đẩy ra phương xa. Bọn phụ-nữ bị *Thủy-nguyệt* hòa-thượng bắt giam tại trong chùa thì sức cho thân-nhân đến mà lĩnh về.

Bao nhiêu điền-sản, tịch biên sung công, còn các đồ-đạc tiền-tài, đem chẩn-cấp cho bọn cùng-khốn. *Lâm-chương* lại truyền cho quân-sĩ chặt cải đổi chùa, c ỉ trong chớp mắt, cái chùa ấy đã biến thành một nơi đất đỏ. Nhân-dân *Hải-châu* ai cũng ca-tụng công-đức.

Ngày hôm sau, *Lâm-chương* lại xuống thuyền trở về *Hoài-an*, nhân-dân đều bày hương-án để tiễn tống. *Lâm-chương* ngồi dưới thuyền, lại hỏi kỹ *Tiên lâm* về những nông-nỗi sau khi tương-biệt. *Tiên lâm* kể hết mọi việc cho nghe *Thang bưu* nghe nói người giết *Hoa-vân phương* lúc là một người nữ-kỹ nhà họ *Tiền* tên gọi *Thúy-tà*.

Thang-bưu lại đem chuyện *Trường-vân-thanh* cướp phá pháp-trường và chuyện mình cùng *Mã-vân cửa Trường-vạn-thanh* thuật lại một lượt, bấy giờ *Lâm-chương* và *Tiên-lâm* mới hiểu hết đầu đuôi, khác nào như trong giấc chiêm-bao vừa sực tỉnh dậy.

Khi về tới *Hoài an*, các quan ra nghênh-tiếp, *Lâm-chương* lên một chiếc đại-kiệu đi thẳng về Đô-sát-viện. Các quan bái yết xong, *Lâm-chương* truyền gọi mấy tên thừa-sai-nhân mà phán hỏi rằng :

— Các ngươi đã bắt được *Thẩm-đình-phương* chưa ?

Mấy tên thừa sai-nhân quì tâu rằng :

Dám bẩm đại-nhân ! Chúng tôi hai lần đến *Thẩm* tướng-phủ, mỗi lần có bắt được hai tên gia-đinh. Về sau các ông đều đóng chặt cả, chúng tôi không làm thế nào mà vào cho lọt. Vậy xin đại-nhân soi xét mà mở lòng khoan-dung cho

Lâm chương nổi giận rồi mắng rằng :

Ăt mấy đứa này to gan thật, dám trái lệnh ta ! Ta đã nghiêm hạn cho trong 3 ngày, mà dám trễ-nải, để đến nỗi không bắt được !

Nói xong, truyền đánh mỗi tên 40 roi. Khi đánh xong, *Lâm chương* lại phán bảo rằng :

— Ta gia-hạn cho các ngươi trong 3 ngày nữa. Nếu các ngươi không bắt được *Thẩm đình-phương*, bấy giờ ta sẽ lấy đầu !

Bọn thừa-sai-nhân lại tức-khắc đi ngay, vừa đi vừa phàn-nàn với nhau rằng :

— Chúng ta thật vô-tội mà bị oan-khổ ! Trong 3 ngày nữa, nếu ta không bắt được *Thẩm-đình-phương* thì làm thế nào. Bây giờ nó cứ núp ở trong nhà, chúng ta cũng khó lòng mà vào cho lọt. Hay là chúng ta chia làm hai bọn : một bọn cửa trước, một bọn cửa sau, cứ phá cửa mà sl-mắng thậm-tệ, họa may nó tức-giận, ở trong nhà chạy ra thì chúng ta mới có cơ bắt được vậy.

Chúng bàn định xong, kéo nhau đến *Thẩm* tướng phủ, một bọn cửa trước, một bọn cửa sau, cứ lấy gạch đá ném vào, rồi quát to lên mà sỉ mắng mà rằng :

— *Thẩm-đình-phương* kia ! Nhà-ngươi là một vị công-tử con quan tể-tướng đương-triều, mà chịu đóng cửa cài then, núp mặt ở trong nhà, còn ra thể-thống nào nữa. Tội-lỗi tự mình làm ra thì nên nhận lấy, cớ sao lại để di lụy đến bọn chúng ta. Nếu nhà-ngươi cứ núp mặt ở trong nhà mãi, chúng ta bắc thang trèo vào, phỏng nhà-ngươi còn có trốn tránh được chăng.

Bọn thừa-sai-nhân chia nhau cửa trước cửa sau, sl-mắng suốt ngày đêm ấy. *Thẩm-đình phương* nghe được rõ ràng minh bạch, muốn ra thì sợ chúng bắt, mà không ra thì trong lòng ngày càng căm-tức không biết đường nào !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Có bán thứ thuốc :
ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE
Thuốc này có trị cả những bệnh : đau dạ dầy, đi tả, đau ruột, đi tháo dạ.
CÁCH DÙNG : Cứ trong 24 giờ uống một lần : mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một ít nước lã, trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.
Giá bán : 0$60 một lọ

PHÀM,
Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.
Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Vậy là hạng chè giá lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.
NHƯ,
Mua được hạng nhất chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.
NINH-THÁI HIỆU
số 10, phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 78, phố hàng Trống Namđinh
Kính cáo

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu nầy chế ra đã đầu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU
mới bị hay là có đã lâu rồi.
Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người
(Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)
BÁN TẠI SỞ SPÉCIALITÉS PEYRARD
45, Rue de la Glacière, PARIS
và những các nhà thuốc có danh

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 246
Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tân nhiễu lãnh, hàng thật tốt, giá nhẹt rẻ.
Có bán rẻ hàng in (Bắc-kỳ như the, nuyễn, lĩnh, lục, hồng, tươ, nón văn, nỉ hàng Saigon như lĩnh, the, nón văn.
Nay mới có dệ rất mịn, lãng thêm, mọc đen và nổi mặt rộng khổ. Những hàng nay bán buôn tăng tâm, chứ không bán lẻ mà không có miễn gửi đi các tỉnh, vì hàng chi nguyên không thể cắt được.
Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.
Cẩn bạch
YU-WO-TSEONG
2010

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)

6 tương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

RƯỢU NHO J. K. WATSON
Là một thứ thuốc bổ mạnh nhứt, mới pha chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cải cách lắm, lại tinh-vi cần-thận, cần thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.
Những khi cơ-thể suy đang phải bịnh nặng rất mệt mỏi, thì dùng thuốc này chắc và nhẹ lắm.
Bệnh huyết suy, bệnh gan yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng v. v.
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.
Giá bán : 2$50 một litre
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.
Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.
Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :
Cachets du Docteur Rascol
0$60 một ống sáu cachets

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đậu nai)
Thuốc này thực đáng làm một danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiện đã đồng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-hóa, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hãy xin kỳ các thứ bịnh mà thuốc này có thể chữa khỏi : bịnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà ; bịnh thứ thiếu của con gái đến thì : bịnh yếu đuối trong khi chai nghén, trong khi có sữa cho con bú ; bịnh một nhọc quá về sự làm ăn, bịnh ngu ngắn, bịnh đau lưng, đặt gân, vân vân.
Chỉ dùng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đậu nai) thì các bịnh ấy đều thuyên hết.
Ở các nàng trên thế lọ đều có bán cả.
605

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Thay huyết tẩu.
Trị bịnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phổi làm cho hay ho vặt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm họng giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.
Ấy là :
Thuốc nước bổ huyết
MÁU BỔ

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn tiện-lợi, a gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán 0 t giấy quên báo, chừng lợi thì nói thì biết rõ tên và đầu, và gửi theo ha hào 2 đồng tem cũng được để chi tiền giấy quên khí.
Bổ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ luộc phải trả nặng hơn.

TAM ĐẠI VẤN ĐỀ 號番振
Ông già, trẻ con nên biết,
Vợ sinh gia nên biết,
Làm quà bà con nên biết.
恒色欽知書鄉
客即索盡日
Hiệu Tchan-xương, làm ra các thứ bánh Tàu bánh Tây và các thứ kẹo Tây, xưa nay các ngài đã biết không những chế cách theo về vệ sinh và ăn uống thêm khỏe mạnh hợp ngài chang hoàng, đem làm quà bà con thì quí lắm.
Nay tết Chung-ha gần đến, những các thứ bánh nướng, bản hiệu đã bắt đầu làm rồi, những nhân bánh làm sạch sẽ và bán buôn các giá tính phải chăng, quý khách ở xa, xin gửi giấy về, bản hiệu cứ theo (contre remboursement) gửi ngay lập tức. Nay kính.
Các ngài muốn lấy chương trình xin gửi thư về :
HIỆU TCHAN-XƯƠNG
CHẾ CÁC THỨ BÁNH VÀ THỨ KẸO
Ở Phố Hàng Buồm, số nhà 106, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
RUE PAUL BERT, HANOI

Một bộ năm cái xoong tráng men marron, lắn trong men hoa đá, có truồi và có mỏ.
Cả bộ : 39 fr. 50
NOTE POSTALE N° 40

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酷補
J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nói-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚食喜歡服每各瓶沒嘅羅欺精
Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2009

CÁO-BẠCH
Quý-khách có xe ô-tô muốn chữa, nên đến xem xưởng GARAGE BOBILLOT, số 7 phố Bobillot, Hanoi : Tính giá hạ hơn cả các nơi. Làm việc nhanh-nhẹn và cẩn-thận.
Quý khách nên đến xem xe kéo hạng lịch-sự : không xe nào tốt đẹp bằng.
Cho thuê xe ô-tô

NGƯỜI BIỆN-LẬN
(L'AVARE)
Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch
Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh tráng Cao-đẳng đã diễn tại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924
In chữ Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn song song
Giá mỗi quyển . . . . . 0$50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển 0. 15
CÓ BÁN TẠI BẢN-QUÁN

VỚI SỐ GIÁP, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC
500.000 quan
Biết được chỉ, thì mua
Một cái vé PANAMA có rút số
Lần mua phải nộp ngay 20 quan, có trong 21 tháng nữa thì được thêm tiền nhiều hơn (Hoặc vậy mỗi ngày chỉ để mấy cắc, có thể làm mấy lần cũng được.
Hạp tiền đủ đến được ngày rút số, thì mình mình có quyền nhận, mà lần rút số nào cũng được cả, nhưng là đồng lần đầu số vậy, nếu có đến nhiều trúng thì được thêm quyền số là, mỗi số về PANAMA (1) năm chẳng luống nếp là giá tiền lắm. Thì lời nhỏ nhất đến một quan, không có cũng được hoàn lại 60 quan.
Thực là một cách đặt tiền chắc nhất mà lợi nhất
Mỗi năm 25 tiền cho 15 lần, hoặc ba triệu quan
CÁC LỐ NHƯ SAU NÀY :

126 lô	500.000 quan	252 lô	2.000 quan
127 lô	200.000 —	1.265 lô	1.000 —
253 lô	100.000 —	12.650 lô	1.000 —
259 lô	10.000 —	1.767.692 lô	400 —

Có vé được dự rút ra các số rất số mới cho đến khi số vé nào mình trúng thì thôi
Mỗi lần rút số có nhiều chương, một số, số có số trúng số, mà không phải giá tiền 2$20 là số lần nhiều tiền được tính hết, đến số giáo hàng người mua đồng với nhau (Syndicat) người có lần nào muốn xem cũng được, đúng như bản hiệu trúng ngày 12 Mars 1920 đến hoặc ký giờ nữa mà phần chắc-chắn cho người mua vé.
RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN
Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE
Muốn dự cần nhiều rất số, thì gửi 20 quan đến nhà
BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Peyère, MARSEILLE (France)